

Prezentace kriminality a trestních sankcí v médiích

Presentation of Crime and Penalty Sanctions in the Media

LUCIE HÁKOVÁ¹

Abstrakt

Příspěvek se zabývá rolí médií, konkrétně televizního zpravodajství, v procesu definování kriminality jako jednoho z rizik soudobé společnosti a také potenciálem mediální reprezentace kriminality při legitimizování příslušných způsobů zvládání těchto rizik. V rámci příspěvku jsou prezentovány výsledky mediální analýzy prezentace kriminality a trestních sankcí v televizních zpravodajských relacích. Je také diskutován vliv mediální reprezentace kriminality a jejího trestání na publikum, vliv na postoje, chování i obavy z kriminality.

Klíčová slova

Kriminalita, trestní sankce, média

Abstract

The paper deals with the role of the media, namely TV news, the process of defining criminality as one of the risks of contemporary society and the potential of media representation of criminality in legitimizing the appropriate ways of managing these risks. The paper presents the results of the media analysis of crime and criminal sanctions in television news reports. The influence of media representation of crime and its punishment on the public, influence on attitudes, behavior and fears of crime is also discussed.

Key words

Crime, criminal sanctions, media

Úvod

Kriminalita je sociálním jevem, který přitahuje pozornost široké veřejnosti. Je vděčným objektem zájmu médií a zprávy o ní tvoří významnou součást zpravodajství. Problematikou zobrazování kriminality v médiích se kriminologie zabývá dlouhodobě a obsáhle. Zkoumání způsobu, jakým média informují o kriminalitě, je etablovanou oblastí kriminologie, která se odvíjí od zakladatelských prací takových osobností, jako je Stanley Cohen, Stuart Hall a Jock Young.² Zprávy o zločinech jsou a vždy byly významnou

1 Mgr. Lucie Háková, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Náměstí 14. Října 12, 150 00 Praha 5, e-mail: LHakova@iksp.justice.cz

2 Např. CARRABINE, E. (2008). *Crime, Culture and the Media*. Cambridge: Polity Press. ISBN 978-0-7456-3466-1.

součástí mediálních obsahů. Mediální zájem o zločin navíc ve srovnání s minulostí spíše roste. Robert Reiner srovnával podíl kriminálních zpráv na celkovém obsahu deníků *The Times* a *Mirror* ve čtyřicátých a v devadesátých letech a upozornil na to, že tento podíl se v průběhu půlstoletí více než zdvojnásobil. Média mají přitom tendenci zaměřovat svou pozornost na závažné trestné činy obsahující prvky násilí a také zdůrazňovat a zveličovat pravděpodobnost stát se obětí zločinu.³

Kriminologické studie často poukazují na disproporci mezi mediálními obsahy a kriminálními statistikami. Například Williams a Dickinson⁴ ve své práci zkoumali kriminální zprávy v britském tisku v průběhu jednoho měsíce roku 1989 a zjistili, že 65 % z nich se zabývá násilnou kriminalitou, zatímco britské kriminální statistiky uvádějí, že pouze 6 % kriminálních skutků je spojeno s násilím. Podobné výsledky přinesla i klasická studie Dittona a Duffyho,⁵ která analyzovala kriminální zpravodajství šesti regionálních deníků ve Skotsku a jeho obsah porovnávala s místními kriminálními statistikami. Ve zprávách byly oproti statistikám významně nadhodnocené zločiny násilného charakteru a zločiny se sexuální podtextem. Zatímco ve statistikách na tento typ trestné činnosti připadalo 2,4 % z celkového počtu evidovaných skutků, v kriminálním zpravodajství sledovaných deníků představovaly téměř polovinu obsahu kriminálního zpravodajství, tedy 45,8 %. Teorii zpravodajských hodnot v souvislosti s reprezentací kriminality detailně rozpracovala Yvonne Jewkesová.⁶ Formulovala charakteristiky, které zvyšují pravděpodobnost, že se ze spáchaného skutku stane zpráva kriminálního zpravodajství. Je to například skutečnost, že jde o násilný či sexuální trestný čin, že aktérem – ať už obětí nebo pachatelem – je mladistvý nebo dítě; že delikt poukazuje na nějaké riziko či potenciální nebezpečí, které nám hrozí; že skutek nabízí působivou vizuální prezentaci; že nabízí potenciál zjednodušení „my, slušní, dodržující pravidla“ a „oni, deviantní, zákony překračující“; případně že je zde kulturní či prostorová blízkost s cílovým publikem.

Jak potvrzují zahraniční i tuzemské výzkumy, v soudobé společnosti většina laické veřejnosti získává informace o kriminalitě z masmédií,⁷ a postoj veřejnosti k trestání a trestní politice se tak formuje právě jejich prostřednictvím. Proto analýza toho, jakým způsobem jsou kriminalita a přístupy k jejímu trestání v médiích prezentovány, může přispět k sociologicky relevantnímu hodnocení a interpretaci názorů veřejnosti v této

3 Např. REINER, R. (2002). *Media made criminality: the representation of crime in the mass media*. In: M. MAGUIRE, R. MORGAN a R. REINER. *The Oxford Handbook of Criminology*, 3rd Edition (stránky 376–416). Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0199249374; REINER, R. (2007). *Media made criminality: the representation of crime in the mass media*. In: M. MAGUIRE, R. MORGAN a R. REINER. *The Oxford handbook of criminology*, 4th Edition (stránky 302–337). Oxford: University Press. ISBN 978-0199205431.

4 WILLIAMS, P. a J. DICKINSON (1993). *Fear of Crime: Read all about it? The Relationship between Newspaper Crime Reporting and Fear of Crime*. *British Journal of Criminology*. Vol. 33, No. 1, 33–56. ISSN 0007-0955.

5 DITTON, J. a J. DUFFY (1983). *Bias in newspaper reporting of crime news*. *British Journal of Criminology*. 159–165. ISSN 0007-0955.

6 JEWKES, Y. (2004). *Media and Crime*. London: Sage Publications. ISBN 978-1446272534.

7 Např. KURY, H. a J. ZAPLETAL (2002). *Kriminalita a její prezentace v médiích: zkušenosti (především) z Německa a České republiky*. *Kriminalistika*. 35 (2), 92–107. ISSN 1210-9150; ZEMAN, P. a kol. (2011). *Veřejnost a trestní politika*. Praha: IKSP. ISBN 978-80-7338-113-4; ZEMAN, P. & kol. (2010). *Názory a postoje občanů v oblasti trestní politiky*. Praha: IKSP. ISBN 978-80-7338-098-4.

oblasti, může pomoci vysvětlit dynamiku a příčiny obav z kriminality, punitivního naladění ve společnosti, laického přístupu k trestání a trestní politice a může také vysvětlit míru důvěry či nedůvěry veřejnosti v policii a systém trestní justice.

Metodologie: výběr analyzovaných zpravodajských relací a jejich zpracování

Mediální analýza realizovaná Institutem pro kriminologii a sociální prevenci v rámci výzkumného projektu „Teoretické a trestněpolitické aspekty reformy trestního práva v oblasti trestních sankcí“⁸ se zaměřila na to, jakým způsobem je zobrazována kriminalita, trestání a trestní sankce v hlavních televizních zpravodajských relacích. Do výběrového souboru bylo zařazeno sto hlavních televizních zpravodajských relací (padesát relací Události České televize a padesát relací Televizní noviny televize Nova) náhodně vybraných v průběhu roku 2014. To nám umožnilo sledovat také rozdíly mezi informováním veřejnoprávní a soukromé televizní stanice. Pro analýzu mediálního obrazu trestních sankcí v televizním zpravodajství byla použita kombinace kvantitativní a kvalitativní obsahové analýzy. Vybrané charakteristiky zobrazování kriminality a trestů byly kódovány, kvantifikovány a statisticky zpracovány pomocí softwaru SPSS.

Zprávy o kriminalitě: druhy kriminality a konkrétní trestné činy v televizním zpravodajství

Výzkumy i naše empirická zkušenost potvrzují, že kriminalita je pro média atraktivním tématem a zprávy o trestných činech tvoří významnou součást zpravodajství. Také naše analýza potvrdila tyto poznatky. Příspěvky týkající se kriminality, trestné činnosti a obecně bezpečnosti tvořily přes dvacet procent příspěvků v televizním zpravodajství. Komerční televize Nova přitom mediálně atraktivnímu kriminálnímu zpravodajství dává významně větší prostor než veřejnoprávní Česká televize. Zatímco ve zpravodajství České televize představovaly zprávy o trestných činech a kriminalitě 12,6 %, u hlavní zpravodajské relace televize Nova to byl více než dvojnásobně vyšší podíl, 28,5 %.

Téměř tři čtvrtiny kriminálních zpráv se věnovaly tradičním formám obecné kriminality, zpravidla páchané jednotlivci. Tématem další téměř pětiny zpráv byly závažné hospodářské delikty, trestná činnost s určitou mírou organizovanosti nebo přímo organizovaná trestná činnost.

Nejčteněji zobrazovaným druhem kriminality byla v celkovém výběrovém souboru kriminalita násilná, a to zejména díky zpravodajství soukromé televize Nova, kde je

8 Tato studie vznikla díky podpoře Grantové agentury České republiky jako dílčí výstup projektu GAČR č. P408/12/2209 „Teoretické a trestněpolitické aspekty reformy trestního práva v oblasti trestních sankcí“. Plný text studie je dostupný v publikaci SCHEINOST, M. a kol. (2015). *Trestní sankce – jejich uplatňování, vliv na recidivu a mediální obraz v televizním zpravodajství*. Praha: IKSP.

významně nadhodnocenou kategorií. Ve zpravodajství veřejnoprávní České televize byla oproti tomu nejčteněji zobrazovanou kriminalitou kriminalita hospodářská, ČT významně více informuje o tomto typu trestné činnosti, korupčních kauzách apod. Mediálně nejzobrazovanější přitom byly delikty bezprostředně nebo s krátkým odstupem po jejich spáchání nebo odhalení.

Násilná kriminalita byla obsahem 43 % příspěvků kriminálního zpravodajství, zatímco v policejních statistikách na ni připadá necelých 6 %. Podíváme-li se na členění podle jednotlivých trestných činů, atraktivita závažné násilné trestné činnosti pro mediální zobrazování je zřejmá. Zatímco podle policejních statistik je podíl vražd na celkové trestné činnosti 0,08 %, v televizním zpravodajství představují příspěvky s touto tematikou 24 % a jsou nejčteněji tematizovaným trestným činem. Mediální prezentace kriminality se tak významně odlišuje od oficiálních policejních statistik, které zahrnují evidovanou kriminalitu, a mediální diskurz je determinován tím, že se zaměřuje na „netypickou“, ovšem mediálně atraktivní kriminalitu. Také prezentace trestních sankcí je touto disproporcí mediálního zobrazování významně ovlivněna.

Tabulka 1: Druhy kriminality podle televizního zpravodajství a podle policejních statistik za rok 2014 – srovnání (v %)⁹

	TELEVIZNÍ ZPRAVODAJSTVÍ	POLICEJNÍ STATISTIKY
Násilná	42,9	5,9
Hospodářská	16,8	10,6
Majetková	14,0	60,1
Mravnostní, sexuální	2,2	0,8
Ostatní (+ zbývající)	24,1	22,6
Celkem	100,0	100,0

Zdroj: policejní statistiky evidované kriminality za rok 2014 přístupné na internetové adrese: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>

Tresty a trestání v televizním zpravodajství

Ve více než polovině příspěvků není v souvislosti s konkrétní trestnou činností zmíněn trest. To souvisí především s tím, že většina příspěvků kriminálního zpravodajství se věnuje skutku bezprostředně nebo s krátkým odstupem po jeho spáchání nebo odhalení nebo ve fázi pokračujícího vyšetřování, kdy může být například zmíněno pouze, že „za tento trestný čin pachatel hrozí trest...“, a mnohé příspěvky ani tento údaj neuvádějí. Příspěvků,

⁹ Data týkající se televizního zpravodajství byla kvůli srovnání s policejními statistikami přepočítána bez kategorie „nepřipadá v úvahu“, tedy bez případů, kdy nešlo určit druh kriminality (příspěvky týkající se obecně bezpečnosti, vězeňské problematiky, obecně odškodnění obětí apod.). U dat z policejních statistik byla sloučena kategorie ostatní kriminalita (kam patří např. maření výkonu úředního rozhodnutí, nedovolená výroba a distribuce psychotropních látek a jeďů, výtržnictví apod.) a zbývající kriminalita (např. zanedbání povinné výživy, ohrožení pod vlivem návykové látky atd.).

které informují o vynesení pravomocného nebo nepravomocného rozsudku, je pouhých necelých deset procent z celkového výběru, a proto informace o trestech a trestání je v rámci televizního zpravodajství v naprosté většině hypotetická.

Vzhledem k tomu, že náš projekt se týkal českého prostředí a české trestní politiky, podrobnější údaje o zmíněných trestech jsme zpracovávali pouze u příspěvků z českého prostředí, nikoli u příspěvků informujících o trestných činech spáchaných, vyšetřovaných a souzených v zahraničí. V televizním zpravodajství a v médiích obecně bývá zobrazována významně častěji závažná násilná kriminalita, není tedy překvapující, že nejčastěji tematizovaným druhem trestu byl trest odnětí svobody. Trest odnětí svobody byl zmiňován téměř ve třetině všech příspěvků a počítáme-li pouze ty, které trest výslovně uváděly, trest odnětí svobody byl uveden v 82 % z nich. Významně častěji byl tematizován v televizi Nova, což vyplývá ze struktury kriminality, o které ve zvýšené míře oproti České televizi informuje.

Prezentace alternativních trestů (podmíněné tresty, peněžitý trest, obecně prospěšné práce, trest domácího vězení) byla minimální. Trest domácího vězení přitom v roce 2010, tedy vzápětí po tom, co nový trestní zákoník vstoupil v účinnost, patřil v médiích mezi nejčastěji zmiňované legislativní změny trestního zákoníku a byl uváděn s nadějným očekáváním jeho širšího využití.¹⁰ Trestná činnost, za kterou mohou být a bývají alternativní tresty ukládány, je ovšem pochopitelně méně závažná až bagatelní, a tedy nikoli divácky a mediálně atraktivní.

Je patrné, že alternativní tresty jako takové nemají dostatečný potenciál naplnění požadovaných zpravodajských hodnot, aby samy o sobě byly tematizovány. Alternativní trest se stává dostatečně mediálně zajímavým pouze s dalšími přidanými mediálně atraktivními skutečnostmi – ať již jde o jeho zavedení, o komplikace při jeho realizaci nebo odsouzení celebrity k alternativnímu trestu. Pro mediální obraz alternativních trestů je důležité, že v tomto kontextu může být alternativní trest tematizován také jako „vyhnutí se skutečnému trestu“. Odhlédneme-li od českého prostředí, takto bylo informováno například o nastoupení k výkonu obecně prospěšných prací u italského expremiéra Silvia Berlusconiho: „*Veřejně [sic!] prospěšné práce si dobrovolně vybral. Jinak by za daňové úniky zůstal rok v domácím vězení. Tomu skutečnému se zatím vždycky vyhnul.*“ (ČT 1, 9. 5. 2014)

Následující tabulka ukazuje, jak se struktura trestů, které byly tematizované v televizním zpravodajství, lišila od reálně uložených trestů ve sledovaném roce 2014. Z tohoto srovnání vyplývá, že zatímco reálně je nejčastěji ukládaným trestem trest podmíněný, v mediální prezentaci kriminality jednoznačně převládá nepodmíněný trest odnětí svobody, a mediální obraz trestu tak splývá s vězením. Jak již bylo uvedeno, souvisí to s významným nadhodnocením závažné trestné činnosti v mediální prezentaci kriminality (násilná trestná činnost, závažné hospodářské trestné činy apod.). Tuto tezi potvrzuje i další tabulka, která srovnává délku nepodmíněného trestu prezentovaného v televizním zpravodajství. Zatímco mezi uloženými tresty nadpolovičně převládají krátkodobé tresty

¹⁰ SCHEINOST, M. a kol. (2013). *Trestní sankce a jejich odraz v praxi, tisku a v názorech veřejnosti*. Praha: IKSP. ISBN 978-80-7338-135-6.

odnětí svobody do jednoho roku, v televizním zpravodajství naopak v souladu s majoritně prezentovanou trestnou činností dominují tresty dlouhodobé.

Tabulka 2: Druhy trestů ve zpravodajství a struktura uložených trestů za rok 2014 (procenta za televizní zpravodajství počítaná pouze z příspěvků, kde byl trest zmíněný)

	TELEVIZNÍ ZPRAVODAJSTVÍ		ULOŽENÉ TRESTY	
Nepodmíněný trest	148	81,8 %	9568	13,1 %
Podmíněný trest	17	9,4 %	50 203	68,9 %
Peněžitý trest	3	1,7 %	2 569	3,5 %
Obecně prospěšné práce	0	0 %	7 962	10,9 %
Trest domácího vězení	0	0 %	159	0,2 %

Zdroj: statistiky Ministerstva spravedlnosti

Tabulka 3: Délka nepodmíněného trestu ve zpravodajství a podle uložených trestů v roce 2014

	TELEVIZNÍ ZPRAVODAJSTVÍ		ULOŽENÉ TRESTY	
Do 1 roku včetně	5	3,6 %	5 664	59,2 %
1–5 let celkem	34	24,8 %	3 333	34,8 %
5–20 let včetně	69	50,4 %	571	6,0 %
Výjimečný trest	29	21,2 %	1	0,01 %
Celkem	137	100,0 %	9569	100 %

Zdroj: statistiky Ministerstva spravedlnosti

Závěry

Je nepochybné, že masová média jsou selektivní ve vztahu k různým druhům kriminality, pachatelům a okolnostem. Pouhou komparací mediální reprezentace kriminality s oficiálními policejními statistikami ovšem někteří autoři podrobují kritice. Policejní statistiky podle nich neodrážejí realitu zločinu, ale jsou samy o sobě „kulturními, právními a sociálními konstrukty vytvořenými policií pro organizační účely“.¹¹ Srovnání mediální reprezentace kriminality s oficiálními statistikami jsou tedy pouhým porovnáním jedné symbolicky konstruované reality s jinou. Klíčovou otázkou pak je, proč média zaměřují svoji pozornost na určité události, proč upřednostňují určité klasifikace a interpretace událostí před jinými.¹² Vedle otázek jak a proč leží také otázka, na kterou je třeba zaměřit pozornost, a sice jaký má takováto mediální reprezentace potenciál dopadu na své publikum. Řada kriminologů si uvědomuje specifickou a zásadní roli médií při definování toho, co je

¹¹ ERICSON, R. (1991). *Mass Media, Crime, Law and Justice: An Institutional Approach*. *British Journal of Criminology*. Vol. 13, No. 3, 219–249. ISSN 0007-0955.

¹² CARRABINE, E. (2008). *Crime, Culture and the Media*. Cambridge: Polity Press. ISBN 978-0-7456-3466-1.

považováno za kriminální jednání, výrazný dopad mediálního zpravodajství o kriminalitě na život lidí, kteří naprostou většinu informací o kriminalitě získávají „z druhé ruky“, a především pak jeho vliv na postoje lidí k otázkám dotýkajícím se „práva a pořádku“.¹³ Média jsou bezesporu významným zdrojem informací o kriminalitě a přenášejí individuální zkušenosti s viktimizací do veřejné sféry. Mohou přitom příjemce těchto zpráv – diváky, posluchače či čtenáře – podstatným způsobem ovlivnit¹⁴ a mít nezanedbatelný dopad na individuální pocit bezpečí a obavy z kriminality. Viktimizační teorie řadí i mediálně zprostředkovanou zkušenost s kriminalitou mezi tzv. nepřímou viktimizaci.¹⁵

V kontextu charakteristik mediálního zobrazování kriminality zřejmě není náhoda, že z výzkumů veřejného mínění, provedených v posledních letech, vyplývá, že lidé jsou ohledně vývoje kriminality výrazně skeptičtí. Ve výzkumu realizovaném Institutem pro kriminologii a sociální prevenci v roce 2010 tři čtvrtiny dotázaných vyjádřily přesvědčení, že kriminalita po roce 2000 vzrostla.¹⁶ Paradoxní je, že kriminální statistiky vykazují spíše pokles evidované kriminality. Podobně, jako většina respondentů nepřesně odhaduje vývojové trendy kriminality, objevují se tendence ke zkresleným představám o její struktuře. Zahraniční¹⁷ i tuzemské studie¹⁸ ukazují, že jde o výrazné přeceňování podílu závažných trestných činů násilného charakteru, a naopak podceňování kriminality majetkové, která ve skutečnosti v celkové skladbě trestných činů dominuje.

Ze zmíněné mediální analýzy zřetelně vyplývá, že také prezentace trestních sankcí je významně ovlivněna mediální atraktivitou zobrazovaných trestných činů. Obraz trestání a trestních sankcí v televizním zpravodajství odpovídá především nejčteněji prezentovanému dlouhodobému trestu odnětí svobody. V mediálním diskurzu tak bez velké nadsázky platí ztotožnění trestu a uvěznění pachatele. Z hlediska mediální prezentace trestních sankcí a sankční politiky je dominantně zobrazovaným přístupem k trestání pachatelů trestné činnosti přístup represivní při minimální prezentaci alternativních trestů, resocializačních přístupů k pachatelům apod. V souladu se zpravodajskou hodnotou negativity se přitom navíc v kriminálním zpravodajství objevují spíše případy „selhání“ a „nedostatečnosti“ té které sankce a v mediální prezentaci i ve veřejné/divácké artikulaci bývají tematizována především rizika. Například pro vnímání alternativních trestů širokou laickou veřejností a percepci jejich uplatňování jako legitimního sankcionování trestných činů je přitom důležité, aby byly alternativní tresty v mediálním diskurzu tematizovány také v jiných než problematizujících souvislostech. Je třeba si uvědomit tento významný

13 JONES, S. (2006). *Criminology*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0199282388.

14 Např. REINER, R. (2002). *Media made criminality: the representation of crime in the mass media*. In: M. MAGUIRE, R. MORGAN a R. REINER. *The Oxford Handbook of Criminology*, 3rd Edition (stránky 376–416). Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0199249374. SACCO, V. F. (1995). *Media Constructions of Crime*. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*. 539, stránky 141–154. ISSN 0002-7162.

15 Např. FARRALL, S., J. JACKSON a E. GRAY (2009). *Social Order and the Fear of Crime in Contemporary Times*. New York: Oxford University Press. ISBN 978-0199540815; HALE, C. (1996). *Fear of Crime: A Review of the Literature*. *International Review of Victimology*. 4(2), 79–150. ISSN 02697580.

16 ZEMAN, P. & kol. (2010). *Názory a postoje občanů v oblasti trestní politiky*. Praha: IKSP. ISBN 978-80-7338-098-4.

17 ROBERTS, J. a M. HOUGH (2005). *Understanding public attitudes to criminal justice*. Maidenhead: Open University Press. ISBN 978-0335215362.

18 ZEMAN, P. & kol. (2010). *Názory a postoje občanů v oblasti trestní politiky*. Praha: IKSP. ISBN 978-80-7338-098-4.

potenciál mediální prezentace kriminality v procesu legitimizování příslušných způsobů jejího zvládnání a příslušných trestních sankcí.

Použitá literatura

- CARRABINE, E. (2008). *Crime, Culture and the Media*. Cambridge: Polity Press. ISBN 978-0-7456-3466-1.
- DITTON, J. a J. DUFFY (1983). Bias in newspaper reporting of crime news. *British Journal of Criminology*. 159–165. ISSN 0007-0955.
- FARRALL, S., J. JACKSON a E. GRAY (2009). *Social Order and the Fear of Crime in Contemporary Times*. New York: Oxford University Press. ISBN 978-0199540815.
- HALE, C. (1996). Fear of Crime: A Review of the Literature. *International Review of Victimology*. 4(2), 79–150. ISSN 02697580.
- JEWKES, Y. (2004). *Media and Crime*. London: Sage Publications. ISBN 978-1446272534.
- JONES, S. (2006). *Criminology*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0199282388.
- KURY, H. a J. ZAPLETAL (2002). Kriminalita a její prezentace v médiích: zkušenosti (především) z Německa a České republiky. *Kriminalistika*. 35 (2), 92–107. ISSN 1210-9150.
- REINER, R. (2002). Media made criminality: the representation of crime in the mass media. In: M. MAGUIRE, R. MORGAN a R. REINER. *The Oxford Handbook of Criminology*, 3rd Edition (stránky 376–416). Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0199249374.
- REINER, R. (2007). Media made criminality: the representation of crime in the mass media. In: M. MAGUIRE, R. MORGAN a R. REINER. *The Oxford handbook of criminology*, 4th Edition (stránky 302–337). Oxford: University Press. ISBN 978-0199205431.
- ROBERTS, J. a M. HOUGH (2005). *Understanding public attitudes to criminal justice*. Maidenhead: Open University Press. ISBN 978-0335215362.
- SCHEINOST, M. a kol. (2013). *Trestní sankce a jejich odraz v praxi, tisku a v názorech veřejnosti*. Praha: IKSP. ISBN 978-80-7338-135-6.
- SCHEINOST, M. a kol. (2015). *Trestní sankce – jejich uplatňování, vliv na recidivu a mediální obraz v televizním zpravodajství*. Praha: IKSP. ISBN 978-80-7338-148-6.
- WILLIAMS, P. a J. DICKINSON (1993). Fear of Crime: Read all about it? The Relationship between Newspaper Crime Reporting and Fear of Crime. *British Journal of Criminology*. Vol. 33, No. 1, 33–56. ISSN 0007-0955.
- ZEMAN, P. a kol. (2011). *Veřejnost a trestní politika*. Praha: IKSP. ISBN 978-80-7338-113-4.
- ZEMAN, P. & kol. (2010). *Názory a postoje občanů v oblasti trestní politiky*. Praha: IKSP. ISBN 978-80-7338-098-4.

Recenzenti:

JUDr. Renata Vesecká, Ph.D., AK Vesecká,
e-mail: r.vesecka@kalcso-advokati.cz

JUDr. Markéta Brunová, PhD. LL.M., Vysoká škola finanční a správní, Praha,
e-mail: marketa.brunova@mail.vsfs.cz